

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

3

«Економічної теорії»

на тему:

«Макроекономічний аналіз інвестиційної активності в Україні»

Студентки 2 курсу групи ФМО-21

напряму підготовки «Фінанси і кредит»

Гриц Ю.І.

Керівник:

Длугопольський Олександр Володимирович

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль 2016

ПЛАН

Вступ

1. Сутність інвестицій та інвестиційної діяльності: теоретико-методичні підходи
2. Аналіз сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні (2010-2015рр.)
3. Міжнародні інвестиційні індекси та їх роль у формуванні сприятливого інвестиційного клімату
4. Основні шляхи активізації інвестиційної діяльності в Україні

Висновки

Додатки

Список використаних джерел

Курсова робота
з «Економічної теорії»

на тему:

«Макроекономічний аналіз інвестиційної активності в Україні»

Студентки групи ФМО-21

Гриц Юлії

Перевіряв:

Професор, д.е.н.,

Длугопольський О. В.

План

Вступ

1. Визначення сутності інвестицій та інвестиційної діяльності. *теоретично-методологічний аспект*
2. Дослідження сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні. *(2010-2015 рр.)*
3. Характеристика основних джерел залучення інвестицій до національного господарства. *3. Аналіз джерел інвестицій в Україні та їх впливу на економіку*
4. Основні шляхи активізації інвестиційної діяльності в Україні. *рекомендації щодо активізації інвестиційної діяльності в Україні*

Висновки

Додатки

Список використаних джерел

25.12.15

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
I. Сутність інвестицій та інвестиційної діяльності: теоретико-методичні підходи .	7
II. Аналіз сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні (2010-2015рр.)	14
III. Міжнародні інвестиційні індекси та їх роль у формуванні сприятливого інвестиційного клімату	21
VI. Основні шляхи активізації інвестиційної діяльності в Україні	28
ВИСНОВКИ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	35
ДОДАТОК А	38
ДОДАТОК Б	39
ДОДАТОК В	40
ДОДАТОК Г	41

ВСТУП

Дослідження проблеми інвестування в господарство країни постійно перебувало у центрі уваги економічної науки. Це спричинено тим, що інвестиції утворюють основу господарської діяльності виробництв, розкривають процес їх економічного росту загалом.

Інвестиції являються певним каталізатором розвитку не тільки національних інвестиційних ринків, а й ринків товарів та послуг. Категорія інвестицій має центральне місце в повсякденній господарській діяльності суб'єктів ринку. Крім того, інвестиційна діяльність сприяє макроекономічній стабілізації та вирішує соціальні проблеми трансформаційного періоду.

Інвестиційний процес вимагає сталого розгорнутого дослідження, передусім, з питань обґрунтування інвестиційної стратегії, відборі результативних форм та напрямків інвестування, а також пошуку шляхів активізації інвестиційної діяльності в умовах розвитку конкурентоспроможної економіки.

В Україні обговорення проблем пов'язаних з інвестиціями та інвестиційним процесом піднялися з початком перебудови та реформування економіки. Це пов'язано з тим, що в ринковій економіці різко встало питання інвестиційних ресурсів для розширення та відтворення основоположних фондів і виробничих потужностей.

У теперішніх умовах ведення господарства інвестиції виступають найважливішим механізмом для створення умов вибуття із економічної кризи, для досягнення структурних зрушень у виробництві, для введення науково-технічного прогресу, для підняття показників господарської діяльності на мікро- та макрорівнях.

Нині одним із найважливіших напрямків сталого економічного зростання України є активізація інвестиційної діяльності.

В економічній літературі докладно полемізують питання, що торкаються інвестування. Важливий внесок у дослідження питань, що стосуються інвестицій, їх структури та джерел здійснили такі видатні вчені як І. Бланк, О. Воробйова, Ю. Воробйов, М. Денисенко, І. Ігошин, А. Музиченко, А. Пересада, В.

Федоренко, М. Чеботарьов та інші. Дослідження вітчизняних та зарубіжних спеціалістів показали достатньо ґрунтовне вивчення питань, які стосуються процесу інвестування.

Отож, **актуальність даної теми** полягає в тому, що розвиток інвестиційної діяльності в Україні потребує вивчення та вдосконалення. На сьогодні, наша держава не є інвестиційно привабливою, що зумовлено рядом негативних причин. Для прогнозування шляхів активізації інвестиційної діяльності в Україні необхідно насамперед проаналізувати її в історичному аспекті, також провівши певне порівняння з найбільш розвиненими країнами світу з великим досвідом в цій сфері, для запозичення потрібних ідей.

Для досягнення даної мети було поставлено наступні **завдання**:

- ✓ Встановити сутність інвестицій та інвестиційної діяльності
- ✓ Здійснити аналіз сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні
- ✓ Дослідити як впливають на формування сприятливого інвестиційного клімату міжнародні індекси акцій
- ✓ Визначити основні шляхи активізації інвестиційної діяльності в Україні

Об'єктом дослідження є інвестиції та їхня роль у розвитку економіки.

Предметом дослідження являються економічні відносини, пов'язані з інвестиційною діяльністю в Україні.

Методологічною основою даної роботи є загальнонаукові принципи синтезу, аналізу та порівняння.

I. Сутність інвестицій та інвестиційної діяльності: теоретико-методичні підходи

Інвестиції як економічна категорія ввійшли у вітчизняну літературу і практику у 90-х роках ХХ століття, коли розпочалася ринкове перетворення суспільства. З входженням України в ринкову систему ведення господарства з'ясуванню економічної сутності інвестицій надавалося все більше уваги, проте наукова думка й досі не дала універсального формулювання інвестицій, яке б повністю відповідало вимогам теорії і практики ведення господарства. Це зумовлено, в значній мірі, діапазоном цієї багатогранної економічної категорії.

Існують дві версії погодження терміну «інвестиція». Одна група авторів вважає, що цей термін походить від латинського слова «investio», що означає «одягати»; інша – від латинського «invest», тобто вкладати [10, с. 108]. Нині інвестиції – це вкладення капіталу з метою його збільшення. Тому з'ясування економічної сутності інвестицій потребує попереднього розгляду поняття капіталу. Генезис слова «капітал» має два джерела походження – «caput», що з латинської мови означає голову чи власника худоби, або «capitalis» – головний, основний [20, с. 21]. Капітал у великій ролі розкриває собою все, що спроможне приносити дохід, або ресурси, створені людьми для виготовлення товарів і послуг.

Категорія інвестицій у вітчизняній і зарубіжній літературі визначається по-різному. З одного боку, – це довгострокові вкладення ресурсів із метою отримання прибутку в майбутньому, з іншого – це виробничий процес створення виробничих потужностей, найму робочої сили.

Так, французький економіст П. Массе вважає, що найзагальніше визначення інвестиції, яке можна дати акту вкладання капіталу, зводиться до того, що «інвестування є актом отримання задоволення у майбутньому від поточних інвестиційних благ» [13, с. 27]. Водночас І.О. Бланк визначив, що: «інвестиції - це кошти, майнові й інтелектуальні цінності держави юридичних і фізичних осіб, що спрямовуються на створення нових підприємств, реконструкцію й технічне

переоснащення діючих, придбання нерухомості, акцій, інших цінних паперів із метою одержання прибутку» [2, с. 16].

З початком розвитку ринкових відносин в Україні змінюються погляди на сутність інвестицій, виникають і розвиваються наукові підходи до їх оцінки, а також форм, методів та принципів інвестування.

Так, найбільш повне й вичерпне визначення інвестицій знайшло своє відображення в Законі України «Про інвестиційну діяльність» [5] від 18 вересня 1991 року, де під інвестиціями розуміють – «усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток або досягається соціальний ефект». Це трактування, загалом, відповідає міжнародному підходу до бачень про інвестиційну діяльність як процес вкладення ресурсів (благ, майнових й інтелектуальних цінностей) із метою отримання прибутку в наступному.

Однак, на нашу думку, у даному визначенні має бути положення, де йдеться про реалізацію інвестицій з метою одержання соціального ефекту. Цей ефект може досягатися не лише за рахунок прямих інвестицій у підприємницьку діяльність, а й за рахунок зростання доходів від інвестиційної діяльності і належних надходжень до держбюджету, що використовується на фінансування соціальних програм.

У вітчизняній науці найрозповсюдженішим є розуміння сутності інвестиції як вкладання капіталу з метою подальшого його зростання. Варто відзначити те, що інвестиції спрямовуються не тільки на створення прибутку (доходу) або досягнення соціального ефекту, а й на інші форми забезпечення піднесення та підвищення ринкової значущості підприємства, що відображується у збільшенні суми вкладеного багатства.

Саме на цій меті інвестування зосереджують увагу зарубіжні економісти. Так, Нобелівський лауреат з економіки У. Шарп зокрема зазначає: «У найбільш широкому розумінні слово «інвестувати» означає розлучитися з грошима сьогодні, щоб одержати більшу їх суму в майбутньому» [27, с. 3].

Інвестування, як самостійна наука, сформувалася порівняно недавно. Перші розробки з теорії велися ще до Другої світової війни. Проте вважається, що початком цього процесу була перша половина 1950-х рр., коли М. Марковіц у своїх працях заклав основи сучасної теорії інвестиційного портфеля [11, с. 8].

Необхідно також зауважити, що навіть у сучасній літературі термін «інвестиції» ідентифікується з терміном «капітальні вкладення». Таке визначення, з нашого погляду, звужує поняття інвестицій, оскільки ці два поняття не збігаються кількісно й відрізняються якісно. Інвестиції можуть здійснюватися в оборотні активи, в різноманітні фінансові інструменти (акції, облігації), а також в окремі види нематеріальних активів. Отже, капітальні вкладення, вважаємо, повинні розглядатися як одна з форм інвестицій.

Посилення процесів глобалізації та регіоналізації, що характеризують сучасний розвиток світової економіки, вимагають більш широкого тлумачення інвестицій, пов'язаних з прискореним науково-технічним розвитком продуктивних сил, посиленням ролі економічних факторів з особливостями формування і використання людського капіталу. Таким чином, під інвестиціями необхідно розуміти ті економічні ресурси, що спрямовуються на збільшення як реального капіталу суспільства, тобто на розширення чи модернізацію виробничого апарату, так і інвестиції в «людський капітал», які на сучасному етапі розвитку економіки набувають усе більшого значення, тому що саме результатом людської діяльності є будинки і споруди, машини й обладнання і, що найголовніше, основний фактор сучасного розвитку – інтелектуальний продукт, що визначає економічне становище країни у світовій ієрархії держав. До останніх належать витрати на освіту, наукові дослідження, підготовку кадрів тощо. На якість людського капіталу впливає й інфраструктура, тому інвестиції в соціальну інфраструктуру є водночас інвестиціями в людський капітал.

Формування ефективної відтворювальної структури національної економіки забезпечують її структурні зрушення. Одним із основних дієвих інструментів соціально-економічних перетворень є активізація інвестиційної діяльності, яка забезпечує розширення або модернізацію основних та обігових

засобів матеріального виробництва, розширення, реконструкцію та оновлення житлового фонду, лікарень, навчальних закладів, об'єктів культури, спорту, науки, розвиток людського капіталу, а також інноваційну діяльність. Отже, за таких умов особливого значення набуває активізація інвестиційної діяльності як засобу досягнення вказаних цілей.

Інвестиційну діяльність можна розглядати з двох позицій – у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні інвестиційна діяльність — це діяльність, пов'язана із вкладенням коштів в об'єкти інвестування з метою одержання прибутку. Подібне трактування міститься в Законі «Про інвестиційну діяльність» [5], відповідно до якого інвестиційна діяльність визначена як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій.

У вузькому розумінні інвестиційна діяльність, власне інвестування, визначається як собою процес перетворення вирішальне значення мають результати господарської діяльності інвестиційних галузей. Їх технічний рівень, організація виробництва, здатність до засвоєння інновацій здійснюють основний вплив на інвестиційний цикл, окупність і віддачу інвестиційних ресурсів .

Так як існують розбіжності в трактуванні поняття «інвестиції», то зрозуміло, що в визначеннях «інвестиційної діяльності» не досягнуто єдності думок щодо його трактування.

Відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності під інвестиційною діяльністю розуміють діяльність, пов'язану з придбанням і реалізацією необоротних активів, а також із здійсненням фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Думка вченого Панчишина С.М. є досить загальною і визначає інвестиційну діяльність як сукупність рішень та відповідних дій, скерованих на перетворення заощаджень у інвестиції [18, с. 137].

На думку Щукіна Б.М., інвестиційна діяльність є процесом організації інвестування в реально існуючих у країні умовах господарювання. Вчений

стверджує, що в процесі інвестування визначається модель поведінки інвестора щодо нарощування свого капіталу [29, с.13].

Разом з тим більша частина дослідників, таких як Федоренко В.Г., Гончаренко Л.П., Черваньова Д.М. пов'язують інвестиційну діяльність в першу чергу з отриманням прибутку.

Погасій С.О. розглядає інвестиційну діяльність більш обширно, характеризуючи її процесом пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору ефективних об'єктів (інструментів) інвестування, формування збалансованої за вибраними параметрами інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) і забезпечення її реалізації [20, с. 8].

Можна погодитись з думкою Є.А. Стефановича, що сьогодні інвестиційна діяльність – це комплекс заходів держави, фізичних та юридичних осіб, спрямований на ефективне розміщення ресурсів з метою отримання очікуваного ефекту. Ефектом може бути не лише прибуток, а й, наприклад, розбудова інфраструктури, покращення умов життя населення тощо [23, с.61].

Протилежної точки зору притримується Дука А.П., вважаючи поняття «інвестиційна діяльність» набагато ширшим оскільки воно розкриває цілеспрямовано здійснюваний процес пошуку потрібних інвестиційних ресурсів, відбиранню ефективних об'єктів (інструментів) інвестування, формування збалансованої за обраними вимірами інвестиційної програми або портфеля та забезпечення ефективності їх виконання [3, с. 63].

Багатогранність поняття «інвестиційна діяльність» призводить до протиріч та неузгодженості підходів, які застосовуються для розкриття його змісту та сутності. Як показав критичний аналіз наявних у науковій літературі визначень, існують різні підходи до розкриття поняття, найбільш поширені з яких представлені на рисунку 1.

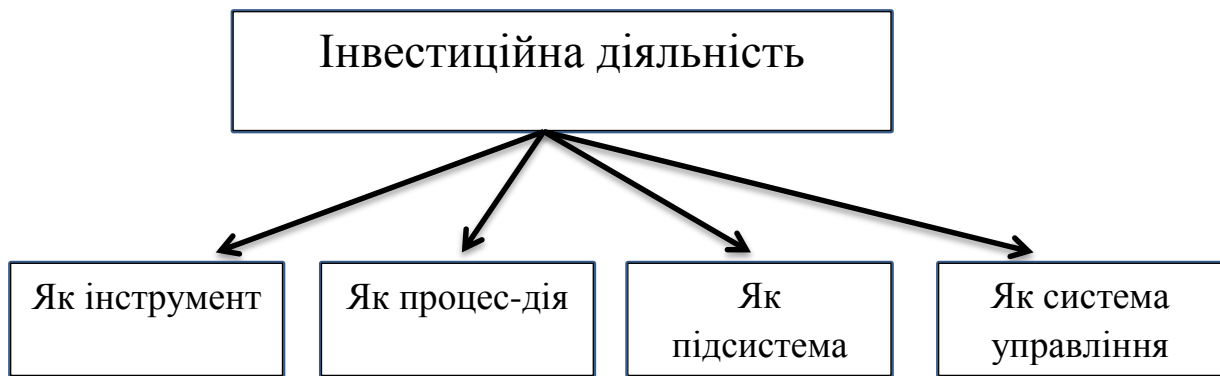

Рис.1. Підходи до визначення інвестиційної діяльності [11, с. 19].

Підхід, орієнтований на інструмент, є достатньо поширеним. Під інструментом найчастіше розуміється лише засіб досягнення певної мети, а за такої умови дане визначення є досить вузьким.

Підхід, орієнтований на процес чи дію, виділяє лише одну сторону поняття – його розвиток в часі чи здійснення певної дії, інші сторони даного поняття залишаються поза увагою. На нашу думку, сутність інвестиційної діяльності є набагато ширшою, ніж зведення її до окремого процесу чи дії.

Що стосується підходу, орієнтованого на підсистему, то його дотримується значна частина вітчизняних та зарубіжних науковців, але при цьому визначення поняття як підсистеми у них достатньо різні.

Підхід, що спрямований на систему управління не в повній мірі відображає сутність інвестиційної діяльності. Підґрунтям такого ствердження є, перш за все, загальне визначення системи як комплексу підсистем, елементів та компонентів і притаманних їм властивостей, між якими відбувається взаємодія.

Узагальнюючи дослідження поняття «інвестиції» та «інвестиційної діяльності», можна зробити висновок, що розкриття змісту таких понять як інвестиції та інвестиційна діяльність є доволі складним завданням. Багато вчених намагались і намагаються сформулювати та посилити економічний зміст категорії «інвестиції», посилаючись на дослідницьку мудрість як вітчизняних так і закордонних спеціалістів. Кожний з них зробив важливий внесок у дослідження природи інвестицій. Підсумовуючи погляди багатьох вчених-дослідників щодо досліджування поняття «інвестиції», можна здійснити спробу розкрити, яка ж

сутність категорії «інвестиції». Можемо запропонувати подальше визначення поняття інвестиції: «інвестиції – це всі види грошових, майнових та розумових цінностей, що вкладаються у фірми, а також підприємницькі задуми й програми, які сприяють піднесенню виробництва та невиробничої галузі, з метою отримання прибутку та соціального ефекту».

Під інвестиційною діяльністю ж слід розуміти упорядковану діяльність, що відбувається в дійсно існуючій країні на умовах ведення господарства за допомогою практичних дій суб'єктів інвестиційної діяльності, призначення яких полягають у цілеспрямованому процесі знаходження потрібної кількості інвестиційних ресурсів, вибиранні придатних об'єктів чи інструментів для їх вкладання, розробці і запровадженні поступової інвестиційної програми чи стратегії та забезпеченні продуктивної її реалізації з метою отримання прибутку та/чи іншого позитивного ефекту.

II. Аналіз сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні (2010-2015рр.)

На інвестиційний клімат країни впливає ряд чинників: політична стабільність, законодавча база, стан економічного розвитку, рівень корумпованості, міжнародні відносини держави, свобода бізнесу від державного втручання, гарантії безпеки приватної власності, банківська структура та інфраструктура ринків капіталу, державне заохочення інвестування, доступність людських ресурсів, рівень податкового навантаження, міжнародний імідж, довірливі та регуляторні бар'єри.

Україні доступні певні переваги, які роблять її більш інвестиційно привабливою. А саме: кваліфікована і відносно дешева робоча сила, високий потенціал національного ринку, доступ до сировини та вигідне географічне розташування.

Проте в супереч перевагам, існують й певні фактори, які не сприяють зацікавленості інвесторів для розміщення свого капіталу в економіку України. Причинами цього є: застаріла законодавча база, політична нестабільність, нерозвинена інвестиційна інфраструктура та високий рівень бюрократії та корумпованості.

Піком залучення інвестицій в економіку України був 2012 рік і вони становили 5,1 млрд. дол. США. Цей рік був роком проведення футбольної першості, тому знайшлося чимало охочих вкласти свої кошти в розвиток інфраструктури, спортивних споруд, об'єктів готельно-ресторанного бізнесу та інших об'єктів.

У 2013 році ситуація в інвестиційній сфері суттєво погіршилась, відбувалось поступове згортання інвестиційної діяльності: обсяг освоєних капітальних інвестицій скоротився на 11,1 % порівняно з попереднім роком. Інвестиційна діяльність у 2013 році характеризувалась:

- скороченням обсягу валового нагромадження основного капіталу (на 6,6 %) і зменшенням його частки у структурі ВВП (18,2 %). Такий перерозподіл ВВП на користь споживання не відповідає потребам

забезпечення розширеного економічного відтворення, звужує можливості для реалізації модернізаційних реформ, технологічного переозброєння виробничої бази, підвищення інноваційної складової української економіки;

- наростанням негативних тенденцій в інвестиційній діяльності основних секторів економіки – промисловості, сільського господарства, будівництва, транспорту, торгівлі. У промисловості і сільському господарстві, які разом забезпечили 47,8 % всього обсягу капітальних інвестицій, інвестиційна діяльність впродовж року неухильно згасала: приріст обсягу капітальних інвестицій у промисловості за підсумками 2013 р. склав лише 0,3 %, у сільському, лісовому та рибному господарстві – 0,1 %;
- різким скороченням інвестування в усі галузі соціальної сфери через обмежені можливості бюджету: у професійну, наукову та технічну діяльність – на 64,7 %, державне управління й оборону – на 41,3 %, освіту – на 35,5 %, охорону здоров'я та надання соціальної допомоги – на 28,1 %. Це звужує можливості розвитку людського капіталу як базового чинника формування інноваційної економіки;
- погіршенням структури інвестування промислового виробництва. 34,9 % промислових капітальних інвестицій вкладено у постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря та водопостачання, каналізацію, поводження з відходами. Водночас основні обсяги капітальних інвестицій у переробну промисловість були спрямовані в харчову та металургійну галузі (14,2 % та 10,5 % від усіх промислових інвестицій відповідно), при цьому інвестиційне забезпечення машинобудування, особливо його високотехнологічного сегменту, суттєво погіршилось;
- погіршенням ситуації із залученням в українську економіку іноземного капіталу. За 2013 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 5677,3 млн дол. США прямих іноземних

інвестицій (акціонерного капіталу), що становить 94,4 % від відповідного обсягу 2012 р. та 87,7 % – 2011 р. Майже половину прямих іноземних інвестицій було спрямовано у сферу оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів, 29,3 % – у промисловість. Натомість зі сфери фінансової та страхової діяльності за рік виведено майже 1,1 млрд дол., що виступило чинником послаблення фінансової стабільності. Такі особливості інвестиційного процесу обумовлені: – зниженням економічної активності в основних галузях реального сектору економіки, що своєю чергою спричинило зменшення власних інвестиційних ресурсів підприємств за рахунок зменшення як прибутків, так і амортизаційних відрахувань. У 2013 р. суттєво погіршились фінансові результати роботи підприємств та суттєво зменшились обсяги амортизаційних відрахувань підприємств, вони склали лише 12,1 % від власних коштів підприємств і організацій, спрямованих на капітальні інвестиції, тоді як у 2011 р. – 17,2 %, у 2010 р. – понад 20 % [17].

Події 2013-2015 років значно змінили національну економічну ситуацію. Військові дії на сході України, а також окупація АР Крим стали визначальним фактором дестабілізації економічної системи й трансформації зовнішньоекономічної діяльності нашої держави. Можна з впевненістю говорити, що російська агресія стала фактором значного посилення негативних тенденцій у динаміці базових макроекономічних показників (ВВП, курс національної валюти, інфляція, бюджетний дефіцит, золотовалютні резерви, стратегічні запаси окремих видів ресурсів). Одним з найбільш чутливих у цих умовах виявились іноземні інвестиції в умовах трансформації інвестиційного клімату України.

Стан інвестиційного клімату в Україні викликає все більше невдоволення бізнесменів. Європейська бізнес-асоціація оцінила індекс інвестиційної привабливості України у 2,55 бала з п'яти можливих. Під кінець 2015 року цей показник знизився ще на 0,1 бала, порівняно з II та III кварталами цього ж року.

Згідно з отриманими даними, 89 % бізнесменів не задоволені станом інвестиційного клімату в Україні. Топ-менеджери констатують, що рівень боротьби з корупцією не відповідає її розмірам, а реформи, на жаль, втілюються занадто повільно і мляво. Більше половини опитаних бізнесменів не очікують позитивних змін у 2016 році [31].

Агентство InvestUkraine провело опитування щодо проблем, з якими стикаються іноземні інвестори в Україні. У ньому взяли участь 130 компаній із 16 регіонів України. У ході опитування компаніям було запропоновано визначити основні проблемні питання своєї діяльності в Україні. Ґрунтуючись на результатах, InvestUkraine склала рейтинг найбільш поширених проблем іноземних інвесторів в Україні, які зображенні на рис.2 (див. дод. А) [28].

Згідно з рейтингом основна проблема іноземних інвесторів в Україні – відносини з податковими органами (22,8%). Друге і третє місця розділяють питання, пов'язані з аудитом та нормативними обмеженнями – 14,45% учасників дослідження стикаються з такими проблемами. Проблеми щодо земельних питань турбують 11,8% респондентів, митних відносин – 11,03%. Ліцензування та дозвільні процедури ускладнюють діяльність 10,27% опитаних інвесторів, у той час як процедура реєстрації – 9,5%. Крім того, 5,7% респондентів вказали, що вони також мають справу з іншими проблемами, такими як рейдерство, висока вартість сировини і т. д.

Згідно з офіційними даними Державної служби статистики [19] можна зробити аналіз розвитку інвестування в Україні. Станом на початок 2015 року прямі іноземні інвестиції в Україні становили 49 916 млн. дол. США, тоді як станом на 2010 рік – 39 175,7 млн. дол. США. Протягом 2011-2014 років розмір інвестицій поступово збільшувався, проте за 2014 рік різко скоротився на 11 140,4 млн. дол. США., що спричинено рядом негативних зовнішньо- та внутрішньополітичних чинників. Найбільше іноземних вкладень в економіку нашої держави отримали місто Київ та Дніпропетровська область. Також доволі велику частку одержали такі області як Донецька, Харківська, Київська, Львівська та Одеська. З чого можна зробити висновок, що ці області є найбільш

інвестиційно привабливі для іноземних держав. Відповідно найменшу частку інвестиційних вкладень отримала Тернопільська, Чернівецька, Кіровоградська та Чернігівська області. Дані області маю низький рівень промислового виробництва, в результаті й чого непривабливий інвестиційний клімат.

Якщо розглядати прямі іноземні інвестиції на одну особу населення в Україні то можна спостерігати схожу тенденцію. Так як протягом 2010-2015 років інвестиції на душу населення поступово зростали від 899,8 дол. США до 1 327,8 дол. США. Проте станом на початок 2015 року цей показник скоротився до 1 072 дол. США, що є навіть нижчим за показник 2012 року, при тому що рівень інфляції а також курс долара різко зростали. Найбільший показник інвестицій на душу населення має місто Київ, а найменший Тернопільська область.

Якщо розглядати вище показані показники у відсотках, то можна сказати, що дані на початок 2015 року відповідно до 2014 становлять 80,5%, що є найнижчим показником протягом 2010-2015 років.

Розглянемо структуру іноземних інвестицій за регіонами станом на 1 січня 2010 року та на 1 січня 2015 року (див. дод. Б). Найбільшу частку інвестицій Україна отримала від Кіпру, що в 2010 році становило – 22,6% , а на поч. 2015 – 29,9% усіх інвестицій. Далі йдуть Німеччина та Нідерланди показники яких становлять відповідно 16,6% , 10% у 2010 році, та 12,5%, 11,1% на початок 2015. Частка інвестицій від Австрії знизилась від 6,6% до 5,5%, а від РФ збільшилась з 5,8% до 5,9%. Частка від Великої Британії знизилась рівно на 1% (з 5,7 до 4,7%).

Зі структури прямих іноземних інвестицій в економіку України за видами економічної діяльності (див. дод. В) видно, що найбільшу частку інвестицій вкладено в промисловість – 32,2%. Далі йде фінансова і страхова діяльність частка на яку припадають інвестиції і 2010 році становила 31,7%, але на початок 2015 скоротилась до 25,1%. Частка на оптову та роздрібну торгівлю знизилась на 2%, а на операції з нерухомим майном збільшилась на 2,2%. Також збільшилась частка інвестування в професійну, наукову та технічну діяльність на 3,3%, а в сферу інформації та телекомунікації знизилась на 0,4%.

Прямі інвестиції з України в економіці країн світу теж помірно збільшувались до 2014 року, проте на поч. 2015 знизились доволі стрімко. Найбільшу участь в інвестування інших країн взяли Донецька область, місто Київ та Дніпропетровська.

Структура прямих інвестицій з України в економіці країн світу станом на 2010 рік становила: 93,1% - Кіпр, 2,7% - РФ, 0,8% - Польща, 3,4% - інші країни. Тоді як станом на 31 грудня 2014 року: 91,6% - Кіпр, 3,1% - РФ, 1,3% - Латвія, 4% - інші країни.

З України прямі інвестиції вкладались в такі сфери як професійна, наукова та технічна діяльність; фінансова та страхова діяльність; промисловість; оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів та мотоциклів; інші види економічної діяльності (див. дод. Г). При чому частка кожної сфер якщо й змінювалась то лише на незначну частину.

За даними Держстату [19] у 2015 році в економіку України іноземними інвесторами вкладено 3763,7 млн.дол. США та вилучено 891,3 млн.дол.США прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Зменшення капіталу за рахунок переоцінки, утрат та перекласифікації, за даними Держстату, за цей період становить 5245,8 млн.дол.США (у т. ч. за рахунок курсової різниці – 5024,3 млн. дол.США).

Обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 31.12.2015 року становив 43371,4 млн.дол. США.

На підприємствах промисловості зосереджено 30,6 % загального обсягу прямих інвестицій в Україну, в установах фінансової та страхової діяльності – 27,3 %.

До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає 83,0% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 11744,9 млн.дол.США, Нідерланди – 5610,7 млн.дол.США, Німеччина – 5414,3 млн.дол.США, Російська Федерація – 3392,1 млн.дол.США, Австрія – 2402,4 млн.дол.США, Велика Британія – 1852,5 млн.дол.США, Віргінські Острови (Брит.) – 1798,9 млн.дол.США, Франція –

1528,1 млн.дол.США, Швейцарія –1364,2 млн.дол.США та Італія- 972,4 млн.дол.США.

Провідними сферами економічної діяльності, за обсягами залучення капітальних інвестицій, у січні – вересні 2015 року залишаються: промисловість – 55,4 млрд. грн., будівництво – 24,7 млрд. грн., інформація та телекомунікації – 17,6 млрд. грн., сільське, лісове та рибне господарство – 17,2 млрд. грн., оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 12,7 млрд. грн., транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 10,7 млрд. грн., операції з нерухомим майном – 5,9 млрд. грн.

До десяти регіонів: Дніпропетровської, Донецької, Харківської, Київської, Луганської, Львівської, Одеської, Запорізької, Полтавської, Івано-Франківської областей та до м. Київ надійшло найбільше всього інвестицій – 93,9% всіх залучених прямих іноземних інвестицій.

У рейтингу легкості ведення бізнесу, що його укладає Світовий банк, Україна посіла 87 місце і покращила свої позиції порівняно 2014 роком. У доповіді Doing Business 2016 відзначається, що ключовою реформою, яка сприяла підвищенню рейтингу України, є спрощення реєстрації бізнесу. Так, у сфері реєстрації підприємств Україна посіла 30-те місце та покращила свої позиції на 40 пунктів порівняно з минулим роком. В Україні скорочено час на реєстрацію підприємства платником податків та скасовано збір за державну реєстрацію бізнесу[22].

Отож, проаналізувавши стан інвестиційної діяльності за 2010-2015 роки, можна зробити висновки, що значний вплив на інвестиційний клімат мають як і економічна діяльність держави так і політична. Протягом 2010-2014 років інвестиційна діяльність в Україні збільшувалась в помірному темпі, проте за 2014 рік наша держава стала менш інвестиційно привабливою, що спричинено рядом чинників, таких як інфляція, окупація АР Крим, воєнні дії на Сході країни. У 2015 році інвестиційна ситуація в Україні дещо покращилася, передусім збільшився обсяг залучених інвестицій та покращилась ситуація щодо легкості ведення бізнесу.

III. Міжнародні інвестиційні індекси та їх роль у формуванні сприятливого інвестиційного клімату

Для того, щоб було вигідно реалізувати розгляд іноземних інвестиційних ринків використовується порядок рейтингового оцінювання. Загалом інвестиційний рейтинг - це свідчення, яке дає шанс інвестору кількісно здійснити оцінку ступеня інвестиційного ризику, який властивий інвестору за цих умов. Ці рейтинги можуть привласнюватися всяким цінним паперам, а також емітентам цих паперів (страховим компаніям, державним банкам, інвестиційним фондам та іншим фінансовим інститутам та організаціям). Зараз, помітного розповсюдження надбали ще інвестиційні рейтинги самостійних країн. Порядок рейтингів корисний для всіх види інвесторів. Невеликі інституціональні інвестори прислухаються до рейтингів при формуванні власних портфельних інвестицій. Великі інституціональні інвестори (банки, страхові компанії та ін.), які мають штат аналітиків, теж звертаються до даних провідних рейтингових агенцій, протиставляючи їх з наслідками особистих досліджень.

Індикаторами піднесення інтернаціонального ринку акцій є інтернаціональні (міжнародні) індекси акцій, що розробляються знаними у світі фінансовими установами. Фондові індекси — це статистичні дані, які відображують витримані зміни вартостей на фондових ринках. Окрім цього, фондові індекси служать одним із цінних індикаторів, що здійснюють характеристику стану і вигляду макроекономічної кон'юнктури та інвестиційного клімату в якійсь країні, групі країн чи у світовій економіці загалом. Появлення інтернаціональних фондових індексів, що розраховуються не тільки для окремих регіонів, а й для світового фондового ринку, відсвічує стрімку глобалізацію ринку цінних паперів [8].

Одним із найстарших інтернаціональних фондових індексів є EAFE Index (Morgan Stanley Capital International Europe, Australia, Far East Index), що досліджує ціни на акції більш як 2000 товариств з 21 держави. Це, приміром, Велика Британія, Японія, Франція, Німеччина, Гонконг, Швейцарія, Австралія, Італія, Нідерланди, Малайзія, Австрія та інші країни з розвиненими ринками

цінних паперів. Другим розповсюдженим індексом, який разом з попереднім роздробляється компанією Morgan Stanley Capital International Perspective — World Index. Останній поруч із країнами, акції товариств котрих входять до EAFE Index, охоплює ще фондові ринки Сполучених Штатів Америки, Канади та золотодобувну промисловість Південно-Африканської Республіки. Відносно новими інтернаціональними індексами акцій стали:

- FTW Index (The Financial Times World Index), який є розроблений Інститутом актуаріїв Великої Британії разом з подібними брокерськими фірмами, як Goldman Sachs і Wood Mac Kenzie;
- Global Index є розроблений First Boston Corporation разом з журналом «Euromoney»;
- SB—RGE Index (Salomon Brothers — Russell Global Equity Index) — розраховується брокерськими фірмами Salomon Brothers і Frank Rssel.

Найновішим став DJGT Index (Dow Jones Global Titans Index), який був започаткований в 1999 р. американською інформаційною службою Dow Jones і котрий розраховується на основі 50 компаній 8 найбільших фондових ринків світу — Сполучених Штатів Америки, Англії, Німеччини, Італії, Японії, Швейцарії, Франції та Нідерландів.

Будь-який з цих індексів ґрунтується на зваженому за вартістю портфелі акцій будь-якої точної країни (ринкова капіталізація), або є зваженим щодо Валового внутрішнього продукту. Фактично усі акції, які входять до І інтернаціональних індексів, можуть бути куплені закордонними інвесторами. Тому ці індекси використовуються при оцінці ефективності управління інтернаціональними портфелями й застосовуються переважною більшістю інституційних інвесторів, наприклад, пенсійними фондами Сполучених Штатів Америки, при інвестуванні в закордонні акції.

Крім цього, інтернаціональними інституціями розраховуються регіональні індекси та індекси для зростаючі ринків (emerging markets). Так, Morgan Stanley Capital International опубліковує 3 регіональні індекси — для Азії, Латинської Америки, Європи та Середнього Сходу, а також два спільні індекси для ринків,

що зростають — MSCI Global та MSCI Free. Призначенням індексів Morgan Stanley є: відобразити еволюцію новітніх ринків акцій. Добився популярності й схожий індекс для зростаючих ринків, який розробляється ING-Barings на базі найбільш ліквідних акцій нових ринків, — BEMІ. Розповсюдженими є індекси Міжнародної фінансової корпорації, що перекладається International Finance Corporation — IFC: IFC Global (IFC Global Market Index), IFC Emerging (IFC Emerging Market Index), IFC Frontier (IFC Frontier Market Index) й IFC Investable Indexes, що відображають динаміку акцій на ринках, які зростають. International Finance Corporation використовуються для судження вигідності інвестицій на фондових ринках, які знаходяться на фазі формування. IFC Investable Index, MSCI Free та BEMІ, відображують інвестиційні шанси для закордонних інвесторів на модерних ринках. Ці індекси ґрунтуються на акціях, що природно доступні для закордонних інвесторів, і тому, вони найбільше застосовуються закордонними інвесторами для здійснення оцінки привабливості інвестування у фінансові активи з модерних ринків [15].

З березня 1998 р. Bank of New York розпочав розраховувати головний індекс американських депозитарних розписок, котрі перепродують на фондовому ринку Сполучених Штатів Америки. Цей індекс рахується в розпорядку визначеного часу на базі даних про 431 компанію з 36 країн світу, валова капіталізація котрих становить більш як 3,1 трлн дол. США. Крім цього, Bank of New York має план розраховувати поодинокий індекс глобальних депозитарних розписок, що входять до лістингу європейських фондових бірж, зокрема Лондона, Люксембурга та Берліна. Призначення індексів цих розписок — це надати шанс інвесторам відсліджувати рух їхнього портфеля, не затрачуючи часу на зіставлення операцій в різноманітних валютах і на відмінних ринках.

Всі розглянуті індекси використовуються інтернаціональними інвесторами як дані про ефективність функціонування міжнародного ринку акцій та його окремих складових елементів. Загалом призначення інтернаціональних фондових індексів ширші. Провідні галузі їх застосування — це визначення ефективності управління інвестиційним портфелем на основі зіставлення його доходності з

дохідністю ринку акцій (фондового індексу); дослідження і прогнозування кон'юнктури як окремих складових інтернаціонального ринку акцій, так і ринку загалом; розбір чинників, що здійснюють вплив на рух цін на акції, та визначення ризикованості чітких цінних паперів і т.п. Крім цього, інтернаціональні фондові індекси є оптимальною базою для інструментів хеджування ризиків міжнародного ринку акцій.

Фондові індекси відрізняють за ступенем різноманітності акцій, що належать до портфеля індексу:

- індекси «голубих фішок» (blue chips);
- загально-ринкові індекси;
- галузеві індекси (industry averages);
- інтернаціональні (інтегральні) індекси;
- секторні індекси;
- індекси нових акцій [12].

Міжнародні індекси характеризують стан світової економіки незалежно від національних кордонів та бірж. До міжнародних індексів належать:

— індекс MSCI (Morgan Stanley Capital International), котрий обіймає як увесь світовий ринок акцій, так і головні його сегменти — Північну Америку, Європу, Далекий Схід і т.д.;

— індекс TRIB, котрий охоплює 25 першочергових у світі бірж: з кожної біржі береться по 10 видів акцій найбільших товариств;

— індекс IFC (International Finance Corporation), котрий застосовується для здійснення оцінювання нових ринків.

IFC (Міжнародна фінансова корпорація) є дочірньою організацією Світового банку та сприймається самостійною організацією. За підтримкою S&P's вона розчисляє індекси S & P / IFCI (інвестиційний), S & P / IFCG (глобальний), і S & P / IFCF (прикордонний), в котрий входять зовсім вже нерозвинені ринки. Інвестиційний індекс розроблявся навмисно для потреб інтернаціональних інвесторів — при обрахунку капіталізації враховуються обмеження, що накладаються на нерезидентів. Тому до сих пір, доки закон звужує частку

нерезидентів, при розрахунку буде використовуватися лише частина, яка буде доступна нерезидентам. Крім цього, віднімаються пакети акцій, які є у власності державт, і пакети, перехресної власності[7].

Усі індекси Міжнародної фінансової корпорації рахуються в доларах США, а по точних країнах – ще й у місцевих валютах [25].

Такі великі компанії як J.P. Morgan, Merrill Lynch, Nomura Securities, Commerzbank, Union Bank of Switzerland послуговуються індексами Міжнародної фінансової корпорації та інформацією, яку вона надає про ринки, що розвиваються, та ринки з перехідною економікою.

Для України Міжнародна фінансова корпорація розраховує індекс «IFC Frontier» починаючи з квітня 1998 року.

Індекс «IFC Frontier» підготували з ціллю надавати інформацію про молоді ринки, які формуються. Вперше індекс був представлений Міжнародною фінансовою корпорацією у 1996 році. Валова ринкова вартість цих цінних паперів являла майже 19 млрд. дол. США. Індекс розраховується кожного місяця. Проте індекс зважає лише на ту кількість акцій, яка знаходиться у вільному обігу. Частки держави, стратегічних інвесторів і пакет, що є у володінні самого підприємства, не враховується. Він не зважає на обмеження для закордонних інвестицій на ринку.

Індекс «IFC Global» був розроблений для уявлення інвесторів про ринки акцій та ринки облігацій, які видаються підприємствами країн, що розвиваються та з перехідною економікою.

Індекс «IFC Global» по акціях відображує рух цін на акції, що активно продаються на ринку. Цей індекс розраховується на базі інформації про акції, що репрезентують 60-75 % валової капіталізації ринку даної країни. Дані для його розрахунку є основою з котировок акцій на біржах чи інших «прозорих» торговельних порядках країни .

Індекс «IFC Global» по облігаціях ринків, що формуються, визначається не тільки на базі обсягу ринку, а й з врахуванням даних «інвестиційної привабливості», з виправленням на такі несталі, як режими державного

регулювання та оподаткування, правила доступу на ринки. Його призначення є в тому, щоб приділяти інвесторам контрольні показники, але й заохочувати країни-партнери Світового банку до збільшення своєї привабливості.

Для того, щоб розрахувати індекси, мають бути виконані чіткі вимоги. Передусім, необхідно, щоб капіталізація акцій компаній, які входять в індекс, становила більш як 2 млрд. дол. США. При цьому Міжнародна фінансова корпорація враховує лише ту кількість акцій, яка перебуває у вільному обігу.

Видом індексу «IFC Global» є індекс «IFC Investable Indexes». Він показує інвестиційні перспективи для іноземців в економіках країн з перехідною економікою. Для розрахунку цього індексу, береться інформація про найбільш ліквідні акції.

Вільний доступ акцій фірм країн з ринками, що формуються, для закордонних інвесторів відображується у контексті всіляких юридичних обмежень. Вони встановлюються законодавством держави або статутами компаній-емітентів. Приміром, українське законодавство встановлює обмеження для телекомунікаційних компаній щодо належності акцій закордонним інвесторам не більше як 49 %. Ось чому загальна ринкова капіталізація телекомунікаційних компаній при розрахунку індексу «IFC Investable Indexes» буде множитись на 0,49. Компанії, цінні папери яких включаються в індекс «IFC Investable Indexes», мають задовольняти мінімальним критерієм щодо:

- 1) ліквідності;
- 2) капіталізації [8].

Річний розмір акцій на біржі розкриває ліквідність цінних паперів. Звідси, можна стверджувати, що акції, що мають щорічний обсяг біржового обігу перед включенням до індексу не менше 10 млн. дол. США, можуть претендувати на включення у підрахунок індексу.

Щорічний індекс “Ведення бізнесу” розраховується узгоджено з проектом Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації Doing Business. Цей індекс є інтегральним показником із 9 частин, що здійснюють вплив на його формування. На початку 2011 року, Україна обійняла 145 місце за легкістю

ведення бізнесу серед 183 досліджуваних держав. Тоді як в 2015 році за цим же показником – 87 місце[12]. Загалом, процес зміни місця України в рейтингу по легкості ведення бізнесу можна представити у наступній таблиці.

Таблиця 3.1.

Україна в рейтингу Doing Business [12]

	2011	2012	2013	2014	2015
Позиція у загальному рейтингу	145	152 ▼	137 ▲	112 ▲	87 ▲
Реєстрація підприємства	118	112 ▲	50 ▲	47 ▲	70 ▼
Отримання дозволу на будівництво	179	180 ▼	183 ▼	141 ▲	139 ▼
Реєстрація власності	164	166 ▼	149 ▲	97 ▲	64 ▲
Кредитування	32	24 ▲	23 ▲	13 ▲	17 ▼
Захист інвесторів	109	111 ▼	117 ▼	128 ▼	87 ▲
Оподаткування	181	181	165 ▲	164 ▲	106 ▲
Міжнародна торгівля	139	140 ▼	145 ▼	148 ▼	109 ▲
Забезпечення виконання контрактів	43	44 ▼	42 ▲	45 ▼	98 ▼
Відновлення платоспроможності	150	156 ▼	157 ▼	162 ▼	141 ▲
▼ - зниження в рейтингу; ▲ - підвищення в рейтингу					

Зважаючи на вище сказане, можна стверджувати, що вплив міжнародних індексів акцій на стан інвестиційної привабливості в країні є надзвичайно великий. Саме завдяки цим індексам й відбувається вибір найбільш сприятливої для інвестицій країни. Так як суб'єкти господарської діяльності, держави, міжнародні органи та інституцій не бажають втрачати вкладений капітал, для них ці показники є певним орієнтиром. Індокси використовуються міжнародними інвесторами як показники ефективності функціонування міжнародного ринку акцій та його окремих сегментів.

VI. Основні шляхи активізації інвестиційної діяльності в Україні

В Україні інвестиції є одним із найважливіших прийомів забезпечення вибуття країни з кризи, досягнення конкретних структурних зрушень в економіці, технологічного переозброєння, підняття якісних показників ведення господарства на мікро- та макрорівнях, поновлення віджилих основних виробничих фондів. Тому постанова і вирішення питань результативного залучення та використання закордонних інвестицій в Україні є одним із найбільш назрілих завдань економічної науки [4].

Економіка України для іноземців – це об'єкт світового господарства, в який можна і варто вкладати капітал. Іноземці проявляють значну зацікавленість до інвестування народного господарства України. Наступним логічним кроком в залученні інвестиційних ресурсів повинні бути рішучі кроки із сторони реципієнта.

З метою активізації роботи щодо розвитку та реалізації інвестиційного потенціалу України, збільшення обсягу іноземних інвестицій, підтримки пріоритетних інвестиційних проектів, поліпшення інвестиційного клімату в державі, забезпечення захисту прав інвесторів, сприяння ефективній взаємодії інвесторів з державними органами у грудні 2014 року Указом Президента України утворено Національну інвестиційну раду[6].

Головним фактором щодо притягнення великого іноземного капіталу в економіку України є його участь у приватизації передусім стратегічних об'єктів. З одного боку, біля 50% зарубіжних інвестицій покрили саме іноземні інвестори завдяки участі у приватизації українських підприємств. З іншого боку, об'єкти, що пропонуються для приватизації за участю зарубіжних інвесторів, є для останніх непривабливими. Основоположні причини цього такі: слабка правова основа, що суттєво обтяжує виконання будь-якого конкретного контролю зовнішнього господаря над підприємством, де він не має контрольного пакета акцій; у третій частині приватизованих фірм держава досі зберігає за собою чималі пакети акцій (до 30%); держава й далі втручається у розвиток важливих галузей (наприклад, енергетики). За впевненістю іноземних експертів, для

продуктивної участі стратегічних інвесторів в українській приватизації варто відмовитися від ручного управління економікою, посилити роль саморегульованих товариств, прийняти популярне й тривале приватизаційне законодавство.

Другим, не менш цінним, механізмом регулювання інвестиційної діяльності є реформування аграрних відносин. Слід, керуючись належною нормативно-правовою основою, зробити усе для того, щоб ринок аграрних земель дав би державі додаткові важливі фінансові ресурси, нерезиденту - упевненість у серйозності умислів з боку України, резиденту – додаткові статутні ресурси при створенні фірм та тривкий спосіб стимулювання банків у тривалому інвестуванні (завдяки розробленню механізму закладу землі) [26].

Якщо розглядати мікроекономічний рівень, то основними причинами погіршення інвестиційного клімату України є: непрозорість ухвалення інвестиційних рішень та недооцінка активів підприємств; значний тіньовий сектор економіки; відведення та узаконення майна, високі витрати на дозвільні документи тощо; складність у проведенні процедури банкрутства підприємств; низька ділова культура ведення бізнесу; неефективність антимонопольного регулювання, значна залежність підприємств від імпорту паливно-енергетичних ресурсів; лобіювання владних інтересів; відсутність права голосу в мажоритарних акціонерів [16].

Потрібною умовою покращання інвестиційного та економічного стану в Україні є чергова децентралізація державного управління, яка спроможна збільшити демократичний потенціал суспільства, протегувати підвищенню управлінської компетенції регіональних та місцевих органів влади. На жаль, сьогочасна практика формування інвестиційних програм регіонального рівня є надто сирою. Переважно обласні інвестиційні програми є простим зведенням організованих з районів проектів зростання виробництва певних підприємств, у яких економічне обґрунтування суттєво недороблене.

Список заходів, спроможних практично сприяти інвестиційним процесам на місцевому та регіональному рівнях і таких, що залежать від управлінських

структур, передбачає першочергову інформаційну підтримку. Від носіїв місцевої влади залежить ступінь розповсюдження інформації про належний регіон, зокрема його конкурентні переваги, особливості тощо [30].

Основними загальнодержавними заходами покращення інвестиційної активності можна визначити наступні:

- спрощення діяльності суб`єктів господарювання, дерегуляція підприємницької діяльності;
- підвищення ефективності управління державним сектором економіки;
- підвищення ефективності використання фінансових ресурсів в енергетичній сфері;
- боротьба з корупцією та очищення влади;
- також, здійснення заходів щодо реалізації Огляду ОЕСР інвестиційної політики в Україні (ОІП);
- ведення роботи в напрямі розвитку державно-приватного партнерства;
- здійснення заходів щодо удосконалення системи управління державними інвестиціями [22].

5 червня 2014 року Київський обласний та міський центри з інвестицій та розвитку провели круглий стіл «Проблеми та шляхи активізації інвестиційної діяльності в Україні у кризових умовах». У заході узяли участь українські експерти, представники бізнес спільноти, науковці. Під час круглого столу Віцепрезидент Європейської економічної палати EEIG в Україні Вікторія Лісничка наголосила, що Україна цікавить західних інвесторів особливо з ухваленням рішення Європейського парламенту і Рада ЄС про спрощення системи митних зборів на українські товари. Однак перешкодою є недосконала система отримання ліцензій [9].

З ціллю активізації притягнення зарубіжних інвестицій та внутрішнього інвестування доцільно виконати заходи, які збільшили б інвестиційну

привабливість підприємств, галузей, та держави загалом. Зважаючи на досвід більшості іноземних країн, слід підготувати комплексну програму залучення інвестицій, яка зобов'язана передбачати присутність стабільної законодавчої бази; забезпечення фінансування пріоритетних сфер економіки України, державну допомогу в реструктуризації об'єктів господарювання з ціллю підвищення їх інвестиційного потенціалу; переверот податкової політики: зниження податкового тиску, полегшення системи оподаткування; підтримки розвитку сталого фондового ринку, який би відповідав міжнародним шаблонам, створення придатних умов для залучення портфельних інвестицій; формування порядку страхування інвестиційних ризиків.

Ще слід створювати на території України спільні страхові компанії (з участю іноземної сторони); створювати сприятливі податкові умови для розвитку малого і середнього бізнесу з метою наступної їх участі в ході інвестування; залучати до активної інвестиційної діяльності підприємства всіх форм володіння та господарювання.

Для подальшого покращення інвестиційного клімату України актуальним на сьогодні є питання удосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

На нашу думку, для збільшення інвестиційної привабливості України необхідно спрямовувати всі кошти на те, що для нашої країни є найбільш перспективним. Наприклад, величезні земельні ділянки попросту пустують, проте земля – це те, чим прославлена Україна. Родючі ґрунти та сприятливий клімат мали б зацікавити іноземних інвесторів у вкладенні коштів як і у сільське господарство, так і у створення фабрик і заводів при фермах. Також, однією з важливих сфер розвитку в Україні на сьогоднішній день є наука. А саме молоді «уми». Безліч вчених вимушені виїжджати за межі держави в пошуках постійної роботи, тоді як залученні кошти в науку могли б позитивно вплинути на економічний та соціальний розвиток держави.

Для того, щоб підвищити інвестиційну привабливість України необхідно забезпечити гарантовану безпеку вкладів іноземних інвесторів. Тобто, однією з найбільших перешкод до залучення іноземних інвестицій є війна на сході України. Тому для активізації інвестиційної діяльності необхідно здійснювати всі можливі заходи щодо швидкого припинення військових дій на території України.

Отже, активізація інвестиційної діяльності в Україні, на сьогоднішній день, є одним з першочерговим питанням, яке потребує вирішення. Адже саме завдяки інвестиційної діяльності відбувається зростання економіки нашої держави, збільшення робочих місць та підвищення загального добробуту усіх членів суспільного виробництва. Основними шляхами активізації інвестиційної діяльності насамперед є: здійснення заходів щодо зниження корумпованості нашої країни; оптимальний рівень оподаткування населення, малого та середнього бізнесу; впровадження вільних економічних зон; сприяння розвитку стабільного фондового ринку; стабілізація валютного ринку; сприяння розвитку науки та здійснення дій щодо швидшого припинення військових дій на сході країни.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи дослідження поняття «інвестиції» та «інвестиційної діяльності», можна зробити висновок, що розкриття змісту таких понять як інвестиції та інвестиційна діяльність є доволі складним завданням. Багато вчених намагались і намагаються сформулювати та посилити економічний зміст категорії «інвестиції», посилаючись на дослідницьку мудрість як вітчизняних так і закордонних спеціалістів. Кожний з них зробив важливий внесок у дослідження природи інвестицій. Підсумовуючи погляди багатьох вчених-дослідників щодо досліджування поняття «інвестиції», можна здійснити спробу розкрити, яка ж сутність категорії «інвестиції». Можемо запропонувати подальше визначення поняття інвестиції: «інвестиції – це всі види грошових, майнових та розумових цінностей, що вкладаються у фірми, а також підприємницькі задуми й програми, які сприяють піднесенню виробництва та невиробничої галузі, з метою отримання прибутку та соціального ефекту».

Під інвестиційною діяльністю ж слід розуміти упорядковану діяльність, що відбувається в дійсно існуючій країні на умовах ведення господарства за допомогою практичних дій суб'єктів інвестиційної діяльності, призначення яких полягають у цілеспрямованому процесі знаходження потрібної кількості інвестиційних ресурсів, вибиранні придатних об'єктів чи інструментів для їх вкладання, розробці і запровадженні поступової інвестиційної програми чи стратегії та забезпеченні продуктивної її реалізації з метою отримання прибутку та/чи іншого позитивного ефекту.

Проаналізувавши стан інвестиційної діяльності за 2010-2015 роки, можна зробити висновки, що значний вплив на інвестиційний клімат мають як і економічна діяльність держави так і політична. Протягом 2010-2014 років інвестиційна діяльність в Україні збільшувалась в помірному темпі, проте за 2014 рік наша держава стала менш інвестиційно привабливою, що спричинено рядом чинників, таких як інфляція, окупація АР Крим, воєнні дії на Сході країни.

Зважаючи на вище сказане, можна стверджувати, що вплив міжнародних індексів акцій на стан інвестиційної привабливості в країні є надзвичайно

великий. Саме завдяки цим індексам й відбувається вибір найбільш сприятливої для інвестицій країни. Так як суб'єкти господарської діяльності, держави, міжнародні органи та інституцій не бажають втрачати вкладений капітал, для них ці показники є певним орієнтиром. Індекси використовуються міжнародними інвесторами як показники ефективності функціонування міжнародного ринку акцій та його окремих сегментів.

Отже, активізація інвестиційної діяльності в Україні, на сьогоднішній день, є одним з першочерговим питанням, яке потребує вирішення. Адже саме завдяки інвестиційної діяльності відбувається зростання економіки нашої держави, збільшення робочих місць та підвищення загального добробуту усіх членів суспільного виробництва. Основними шляхами активізації інвестиційної діяльності насамперед є: здійснення заходів щодо зниження корумпованості нашої країни; оптимальний рівень оподаткування населення, малого та середнього бізнесу; впровадження вільних економічних зон; сприяння розвитку стабільного фондового ринку; стабілізація валютного ринку; сприяння розвитку науки та здійснення дій щодо швидшого припинення військових дій на сході країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабич Л. М. Інвестиційний податковий кредит як інструмент регулювання інвестиційних процесів / Л. М. Бабич, А. О. Кузнецова // Актуальні проблеми економіки.– 2011.– № 9 (123).– С. 226-231.
2. Бланк И. А. Основы инвестиционного менеджмента. Т.1 – К.: Эльга – Н, Ника-Центр, 2001. – 536 с.
3. Дука, А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування. [Текст] : навч. посіб. / А.П.Дука. — К. : Каравела, 2007. – 424 с.
4. Євтушенко Г.І., Левківський Т.А. Іноземне інвестування в Україні: Сучасний стан та перспективи: наук. стат. збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2014. – №1. –С. 13.
5. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.1991 р., №1560-ХІІ <http://www.rada.kiev.ua>
6. Інвестиційний клімат в Україні / Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/economic-cooperation/invest-climat>.
7. Костирко В.С. Програмне забезпечення фінансового менеджменту: Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів // В.С. Костирко. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 192 с.
8. Кривоніс Л.А. Фондові індекси України: реалії та перспективи [Електронний ресурс] // Л.А. Кривоніс. Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=664>.
9. Круглий стіл «Проблеми та шляхи активізації інвестиційної діяльності в Україні» / Київський обласний центр інвестицій. Київська ОДА від 17.06.2015 [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.kyiv-obl.gov.ua/news/article/kruglij_stil_problemi_ta_shljahi_aktivizatsiji_investitsij_noji_dijalnosti_v_ukrajini.

10. Лук'яник М. М. Сутність інвестицій як економічної категорії // Вісник Сумського нац. аграрн. ун.-ту Серія:Фінанси і кредит. – 2003. – №2. – С. 107-110.
11. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч.посібн. – К.: ЦУЛ, 2003. – 376 с.
12. Марченко Н.А. Рейтингова оцінка України за рівнем інвестиційної привабливості // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2015. - № 2 (10). – ст. 94-100.
13. Массе П. Критерии и методы оптимального определения капиталовложения. – М., 1971, С. 27.
14. Маштабей В. Курс на інтеграцію // Віче. – 2000. – № 8.
15. Міжнародні фінансові організації: Підручник // Н.С. Рязанова, М.А. Гапонюк, А.А. Максименко. – К.: КНЕУ, 2010. -230с.
16. Мотриченко В.М., Інвестиційна привабливість України: стан та шляхи активізації / В. М. Мотриченко// Фінансовий простір. – 2015. – №4(4).
17. Павлюх А.П. "Щодо ризиків і перспектив активізації інвестиційної діяльності в Україні" Аналітична записка [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1550/>
18. Панчишин С. М. Макроекономіка: [Текст] навчальний посібник / С. М. Панчишин. – К. : Либідь, 2009. – 616 с.
19. Петренко І.С. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України. Статистичний збірник // І.С. Петренко. – К.: Державна служба статистики, 2015. – 44с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
20. Погасій С. О. Інвестиційний менеджмент (в прикладах і завданнях): [Текст] навч. посібник / С. О. Погасій, О. В. Познякова, Ю. В. Краснокутська; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 337с.
21. Сінченко В.М. Ефективність інвестицій у бурякоцукровому виробництві // Цукрові буряки. –2013. – №6. – С. 4-6.
22. Стан інвестиційної діяльності в Україні / Інвестиційна діяльність в Україні від 23.02.2016 // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>

23. Стефанович Є.А. Інвестиційна діяльність як економічне явище [Текст] / Є.А. Стефанович // Економіка та держава. – 2010. – № 11. – С. 60–64.
24. Федоренко, В. Г. Інвестування: підручник /В. Г. Федоренко. – К.: Алеута, 2010. – 434 с.
25. Фондовые индексы мира.[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://financeua.net/indicators/fondovyeindex>.
26. Череп, А. В., Інвестиційна діяльність України: стан та шляхи активізації / А. В. Череп, Г. І. Рурк // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2014. – № 3. – С. 48-52.
27. Шарп У., Александер Г., Бэйли Дж. Инвестиции / Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 2009. – XII,1028 с.
28. Що думає бізнес: результати Індексу інвестиційної привабливості України у 4 кварталі 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eba.com.ua/uk/information-support/eba-news/important/item/10192-2015-12-19-1420>
29. Щукін Б. М. Інвестування: Курс лекцій. [Текст] / Б.М. Щукін — К.: МАУП, 2014. — 216 с. 19 с.
30. Яркова Н.І., Роль органів державної влади в інвестиційному процесі / Н. І. Яркова, О. П. Яковенко// Економіка будівництва і міського господарства. – 2012. – Том 8. – №2. – С. 89-100.
31. The Global Competitiveness Report 2013-2014 – Geneva: World Economic Forum, 2013. – Р. 377 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.weforum.org/gcr

ДОДАТОК А

Рейтинг проблем іноземних інвесторів в Україні

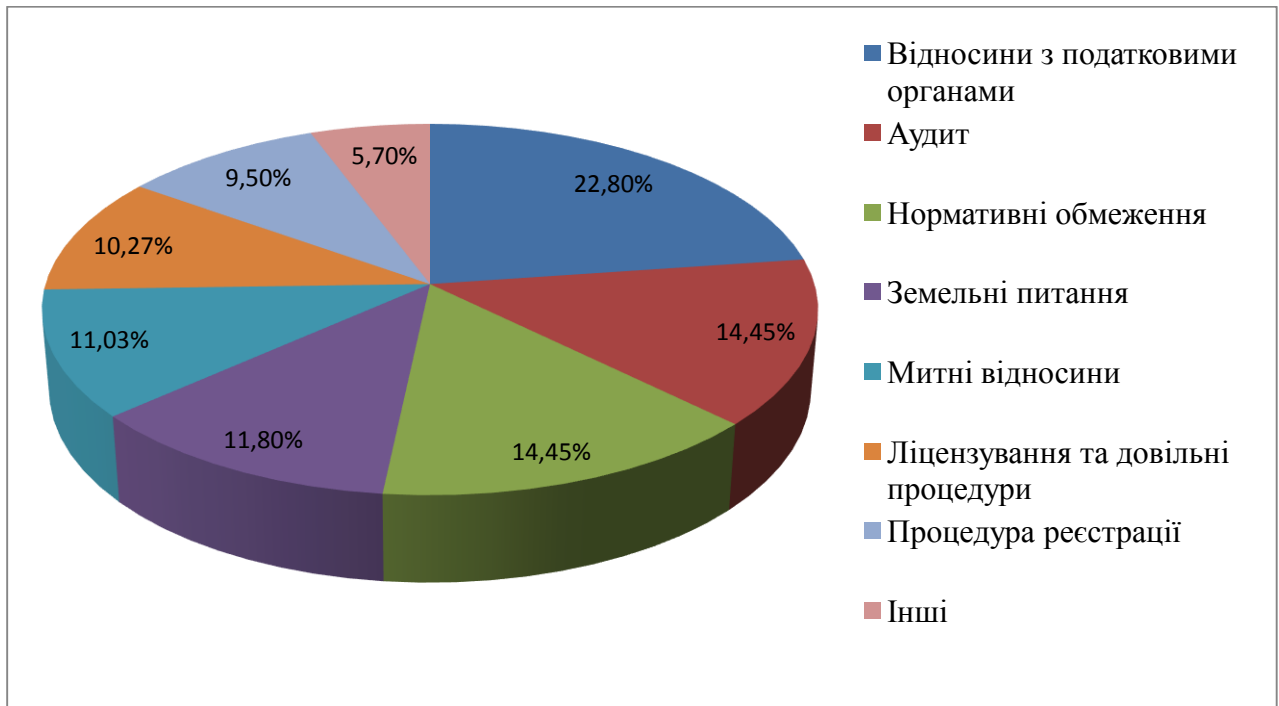

Рис. 2. Рейтинг проблем іноземних інвесторів в Україні

ДОДАТОК Б

Структура прямих іноземних інвестицій в економіці України за країнами

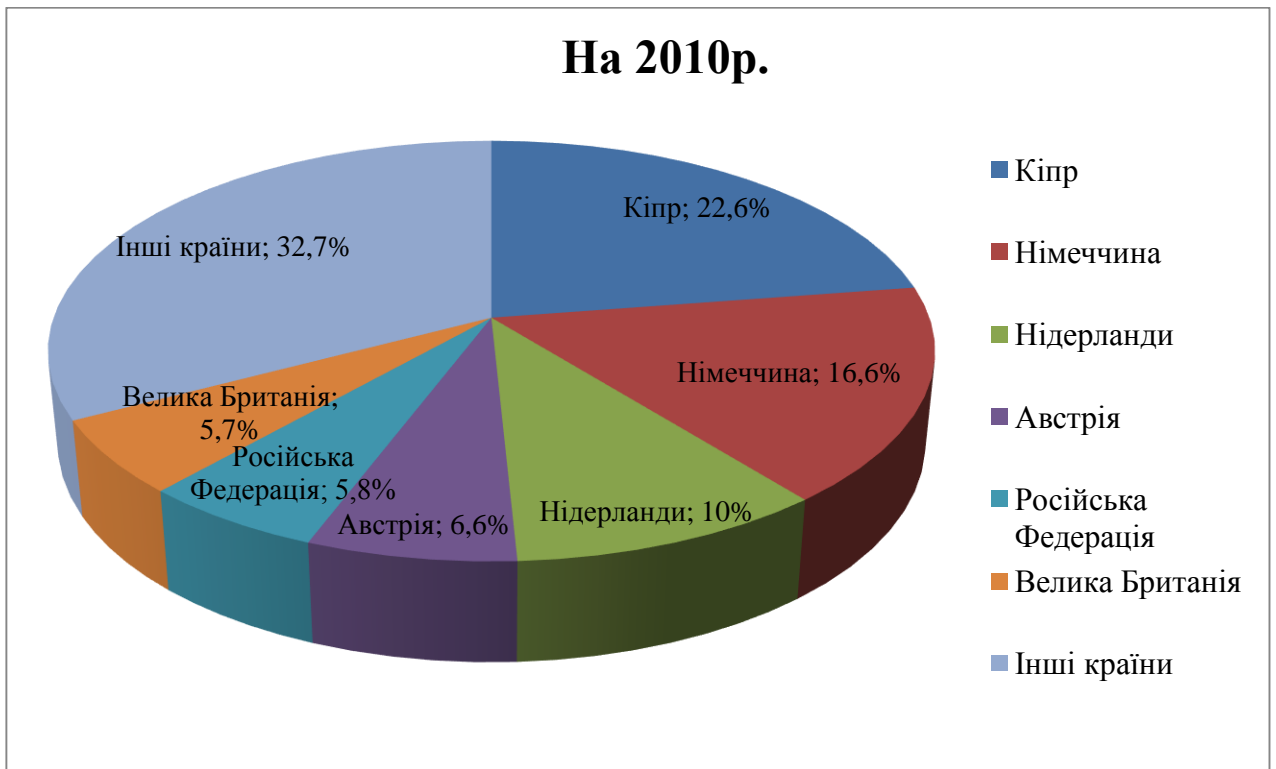

Рис. 3. Структура прямих іноземних інвестицій за країнами на 2010.

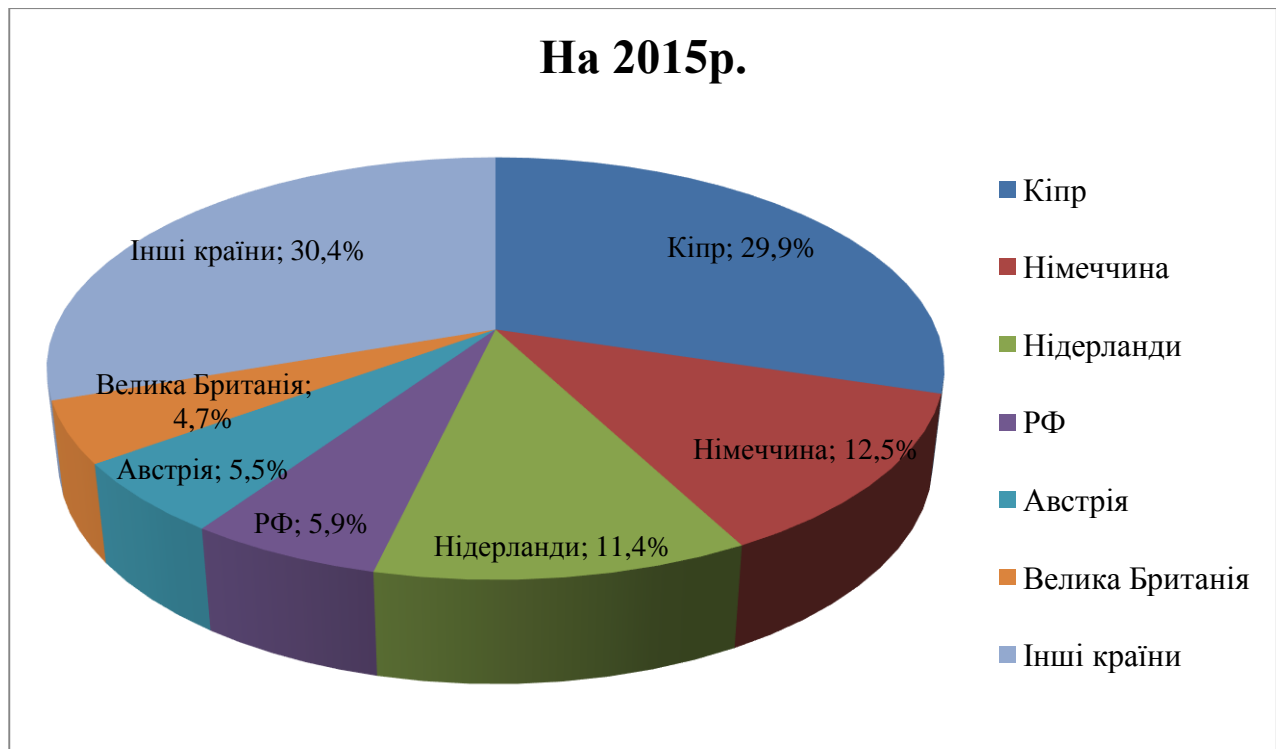

Рис. 4. Структура прямих іноземних інвестицій за країнами на 2015.

ДОДАТОК В

Структура прямих іноземних інвестицій в економіці України за видами економічної діяльності

Рис. 5. Структура прямих іноземних інвестицій за видами економічної діяльності на 2010

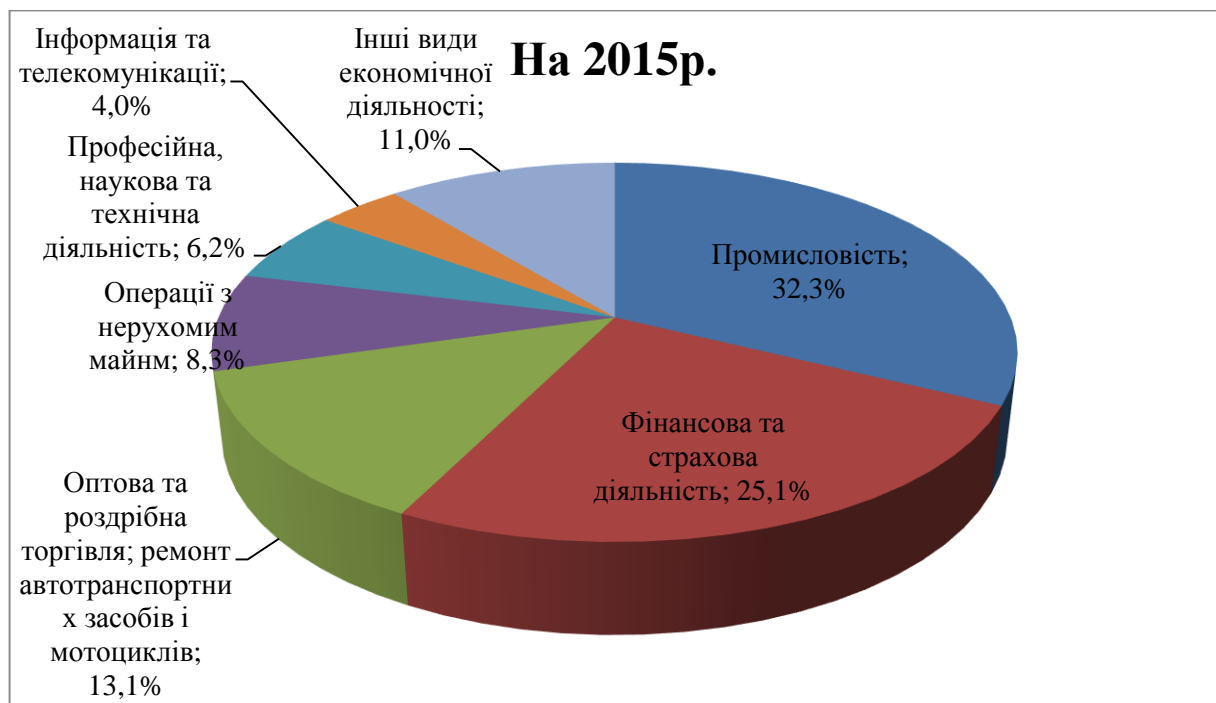

Рис. 6. Структура прямих іноземних інвестицій за видами економічної діяльності на 2015.

ДОДАТОК Г

Структура прямих інвестицій з України за видами економічної діяльності

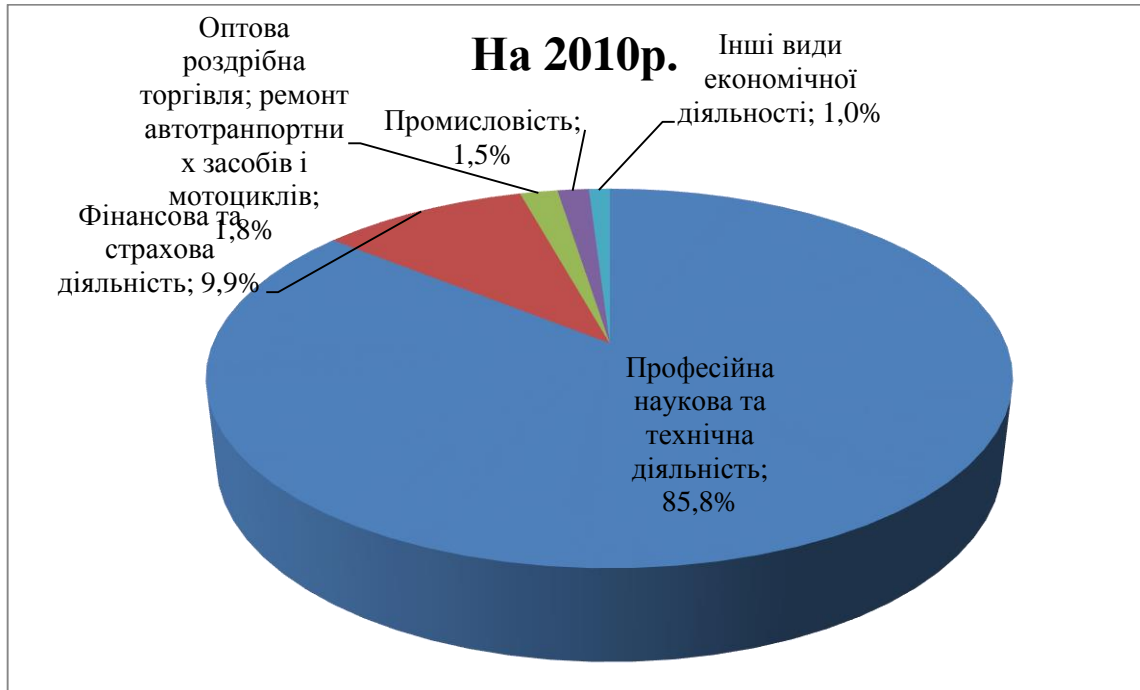

Рис. 7. Структура прямих інвестицій з України за видами економічної діяльності на 2010

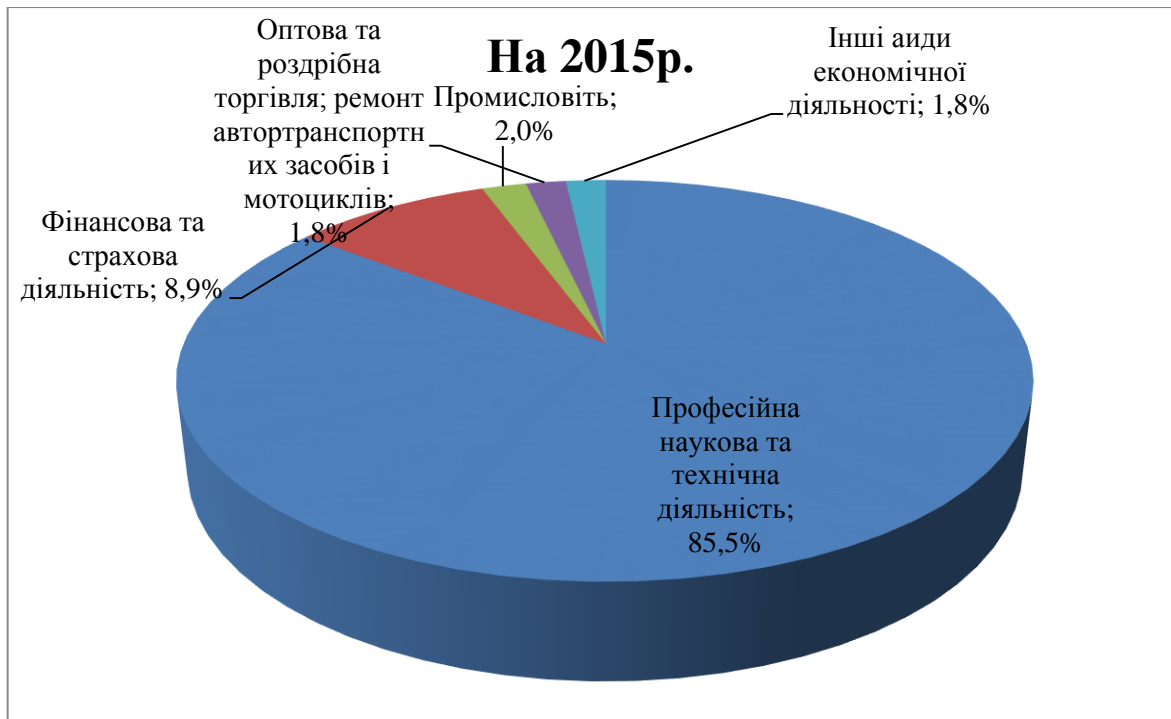

Рис. 8. Структура прямих інвестицій з України за видами економічної діяльності на 2015